

Námět je až k nepravděpodobnosti romantický, ale zdá se, že bude obecnostvo zajímat. Některé momenty mohou být traktovány dočista napínavě. V tom smyslu a s ohledem na střihu prostředí (kolej, venkovská škola, zájezdní hostinec, cesty formanů atd.) považuji návrh za vhodný pro filmové zpracování.

K poznámce o nepravděpodobnosti bych rád uvedl toto:

Pochybují, že v dobách, kdy Smetana psal Prodanou nevěstu, kvetla v podobném rozsahu formanská živnost.

Za hrubou nadsázku považuji i podloudníky, kteří by za těch časů sváděli bitvy s vojskem.

Stav tehdejšího školství nebyl tak zubožen, jak tvrdí Leger.

Nedovedu si představit, že by zámecká paní se svou komornou mohla v trvalém inkognitu tancovat po hospodách svého okrsku.

Pokud jde o čas, doporučuji tedy posunout děj povídky do vzdálenější minulosti.

Trvalé spojenectví zámecké paní s podloudníkem a s komornou doporučuji zúžit na jediný osudný případ:

Když se Žofie provdala, postavil se její opuštěný milenec (asi ze zoufalství) v čelo pašeráků. Žofie se dovídá, že je jeho tlupa v nebezpečí. Chce zachránit člověka, kterého doposud miluje. Zatím Tereza vzplanula láskou k učitelskému pomocníku. Paní předstírá účast, přemluví svou služebnou, aby šla do hospody, kde bude učitel vyhrávat, a když se děvče (pro špatnou pověst místa) zdráhá, rozhodne se (jak měla ovšem dávno v programu), že půjde s ní. Tak se dostane učitel záměrněji do Žofčiny hry. V kritickém okamžiku může mu pak Žofie namluvit, že si věc s komornou vymyslela a že je do něho zamilována sama. Učitel by mohl potom věřit, že touha setkati

se s ním přivedla Žofii v blízkost pašeráků a že ji kompromitovala. Cítí tedy jakousi trpnou vinu, je k Žofce přitahován, chce jí pomoci atd.

Dále se domnívám, že je třeba vybavit učitelského pomocníka nějakým životním názorem a větší aktivitou. Nemůže být jen milován skoro každou ženštinou, s kterou se potká, nemůže být postrkován ze situace lyrické do situace zločinecké, aby mu vposled bylo vše odpuštěno. Musí se vykoupit. Je-li zraněn jako spojenec pašeráků, není to prazádné očištění a obecnstvo bude očekávat, že ho stihne c. a k. soud a že je s učitelováním amen.

Neživotnou postavou se mi zdá býti rovněž velkostatkář. Motiv konzervativní opozice proti novotářskému šlechtici je dlužno rozvinout. Dalo by se na něm ukázat celé tehdejší sociální pozadí.

Herecky bude svrchovaně obtížná postava Marcelina (tj. šlechtického dítěte).

Celkem lze říci, že má věc dramatické prvky. Po úpravě, která neotřese osnovou do základu, vznikne — jak očekávám — dobré scénáři a dobrý film.